

Konsekvensvurdering – Landbruk

Detaljregulering for FV890 Riitakuru – Ruoksadasnjárga/ Rødbergnes

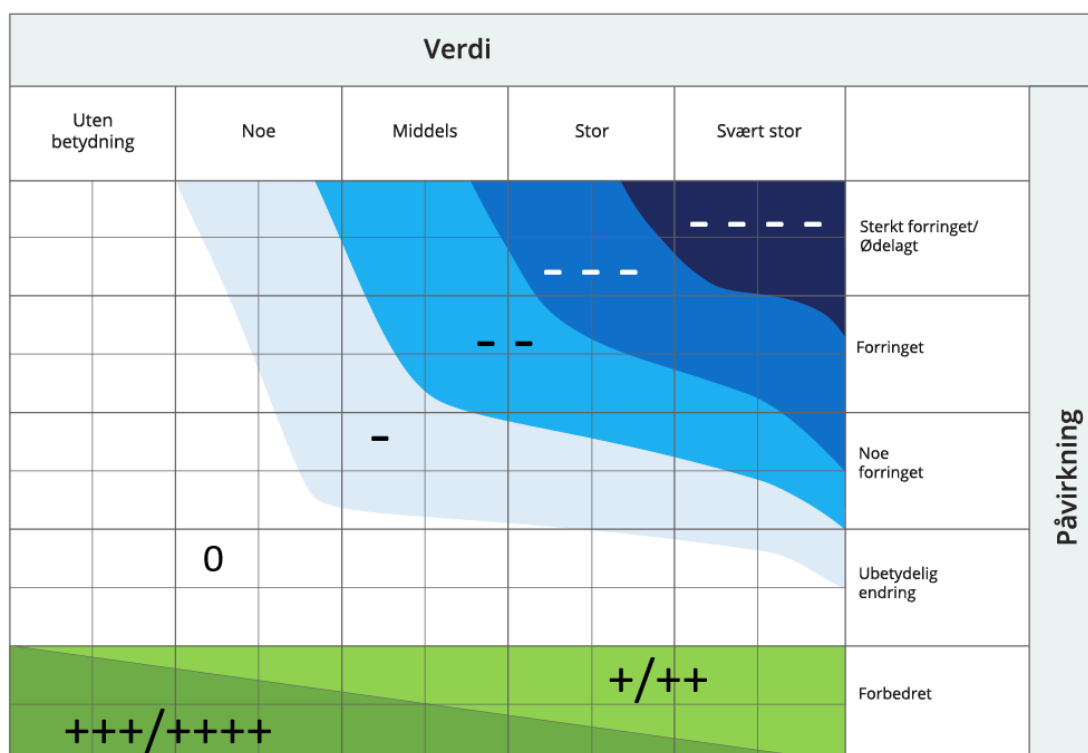
Plan-ID 5628-2025001

Innledning

Denne vurderingen er basert på metodikken i Statens vegvesens veileder V712 - Konsekvensanalyser, men tilfredsstiller ikke fullt ut utredningskravene i KU-forskriften. Sett opp mot tiltakets størrelse vurderer vi dette som tilstrekkelig for å belyse virkningene av tiltaket for landbruket i planområdet. Reindrift blir ikke omtalt, da det ikke er reinbeiteområder i nærheten.

I arbeidet med utredningen har fylkeskommunen hatt samtaler, e-postutveksling og Teams-møte med Deanu gielldda/Tana kommunes landbrukskontor.

For vurdering av verdi og påvirkning har vi brukt konsekvensvifta i V712:

Konsekvensen blir en faktor av verdi og påvirkning, der 0 er ingen/liten konsekvens, 1 minus (-) er noe negativ konsekvens, mens 4 minus (----) er svært stor negativ konsekvens. Konsekvensvifta er brukt i kap. 3 – Påvirkning- og konsekvensvurdering.

1. Dagens situasjon og verdi

De landbruksarealer som planområdet berører er jord som brukes til grasproduksjon (grovfôr).

Langs strekningen som planområdet inngår i, er det 32 driftsenheter fordelt på seks foretak som har tilgjengelig ca. 914 daa fulldyrka jord, fordelt på 93 teiger. Driften er tilpasset lokale klimatiske forhold med kort vekstsesong, og det produseres for det meste timotei. Mesteparten av den fulldyrka jorda ligger mellom fylkesvegen og Deatnu/Tanaelva.

I tillegg til fulldyrka jord kommer ca. 82 daa innmarksbeite og 11 daa produktiv skog. Annet markslag utgjør ca. 2174 daa.

En del av landbruksarealene som er klassifisert som dyrka mark befinner seg i en fase av gjengroing.

Figur 1 - Eksempel på eng under gjengroing, like nord for Hárrejohka. Foto: Gunnar Kristiansen, Natur og Samfunn AS.

Landbruksarealene har betydning for lokal husdyrproduksjon, primært storfe og sau, samt melkeproduksjon.

Antall driftsenheter er omtrent halvert de siste 20 år, men jordbruksarealet har holdt seg stabilt. Siden det er blitt færre og større bruk er det også blitt behov for mer leid jord. Ulempene med mye leid jord er begrenset forutsigbarhet, og ofte lange kjøreavstander mellom teigene. Dette gir mindre effektiv drift enn ønskelig.

Færre bønder gir et mindre landbruksfaglig miljø, og færre til å bistå i krevende situasjoner.

Illustrasjonen ovenfor viser området der planområdet ligger i, oppdelt i seks delområder. Verdiklassene basert på AR5 og DMK er synliggjort i illustrasjonen. Fulldyrka jord har **stor verdi**, og ligger svært nær fylkesvegen på mange strekninger. Overflatedyrka jord har også **stor verdi**, men ligger ikke nær fylkesvegen. Innmarksbeite har **middels verdi**, og blir heller ikke særlig berørt av utbyggingstiltaket.

Deanu gielda/Tana kommune er en av de største landbrukskommunene i Finnmark. Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2035 nevner landbruket som en viktig faktor for næringsutvikling, sysselsetting, bosetting og beredskap.

Landbrukets verdi i influensområdet vurderes samlet som **middels til stor**, basert på:

- Viktig for bosetting og ivaretagelse av kulturlandskap
- Aktiv drift
- Lokalt og regionalt viktig for beredskap

2. Tiltakets påvirkning på landbruk

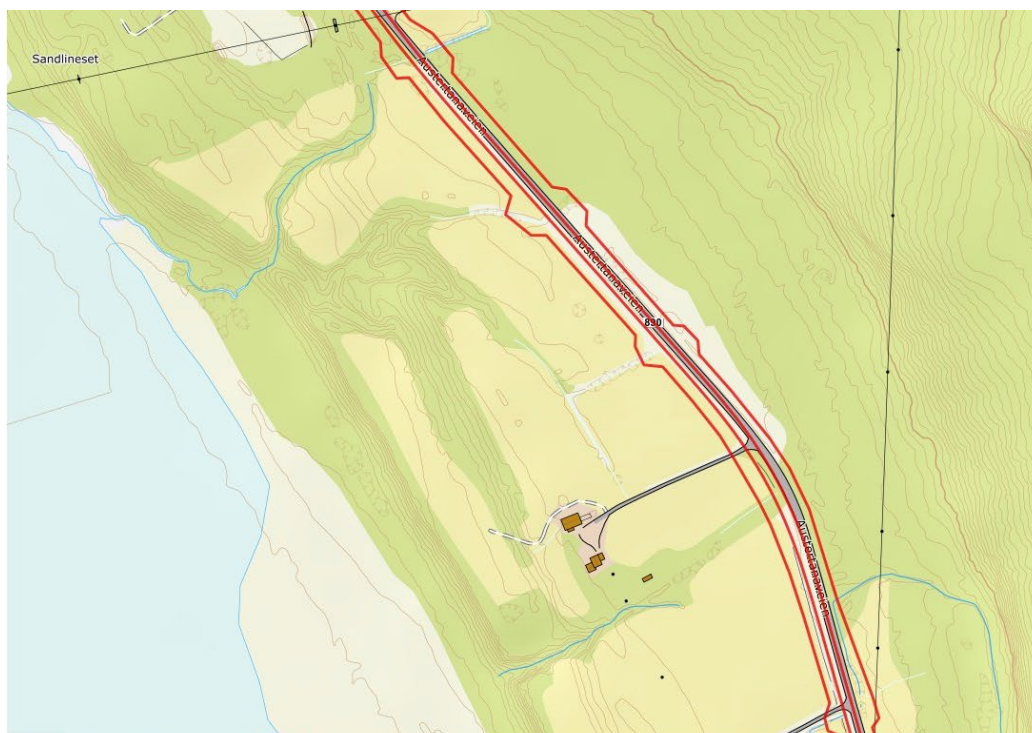
Det arealmessige omfanget av tiltaket er avklart gjennom plankartets fordeling av formålene veg/annen veggrunn, og LNFR-områder med midlertidig formål rigg- og anleggsområde. Alternativet til vegtiltaket vil være ingen tiltak, altså et alternativ null.

2.1 Arealbeslag, ferdig veg

Planlagt vegtiltak medfører permanent **ervert av ca. 20,2 daa fulldyrket** jord for i alt **43** eiendommer. Det permanente arealbeslaget innebærer varig tap av produksjonsareal for grovfôr, og reduksjon av samlet jordbruksareal for berørte bruk.

Arealbeslaget er lite for hver eiendom som blir berørt.

Illustrasjonen nedenfor viser utslagene for arealer like sør for Sandlineset, der en justering av venstresvingen fører til økt behov for å ta i bruk fulldyrka jord. Røde linjer viser ytre grense der det er nødvendig å erverve grunn.

Rødt omriss
viser grense for
fast erverv.
Eksempel fra
Sandlineset.

Kilde:
Nordatlas,
Norgeskart

2.2 Arrondering og driftsulemper

Vegen vil ikke bidra til å dele opp eksisterende jordbruksarealer. Eksisterende avkjørsler til jordbruksareal blir beholdt. Tiltaket vil derfor ikke i seg selv føre til mindre effektiv drift eller større transportavstander.

2.3 Arealbeslag under anleggsfase

Det blir nødvendig å erverve **midlertidig ca. 56,1 daa fulldyrket** jord for rigg, drift og omkjøringsareal i anleggsperioden. 54 eiendommer blir berørt. I anleggsperioden vil deler av

jordbruksarealene bli midlertidig berørt gjennom riggområder, masselagring og anleggstrafikk. Dette kan medføre:

- midlertidig bortfall av produksjon
- risiko for jordpakking
- behov for reetablering av eng etter anleggsfasen

3. Påvirknings- og konsekvensvurdering

Påvirkning (omfang)

Påvirkningen vil bli liten for hver eiendom eller teig. Vi vurderer derfor omfanget av arealbeslag som **ubetydelig til noe forringet**.

Driftsulempen og arrondering blir ikke påvirket, og vi vurderer påvirkning for dette temaet som **ubetydelig**.

De midlertidige ulemperne i anleggsfasen kan påvirke både eksisterende jordbruksareal og adkomsten til jorder. Vi vurderer påvirkning som **noe forringet**.

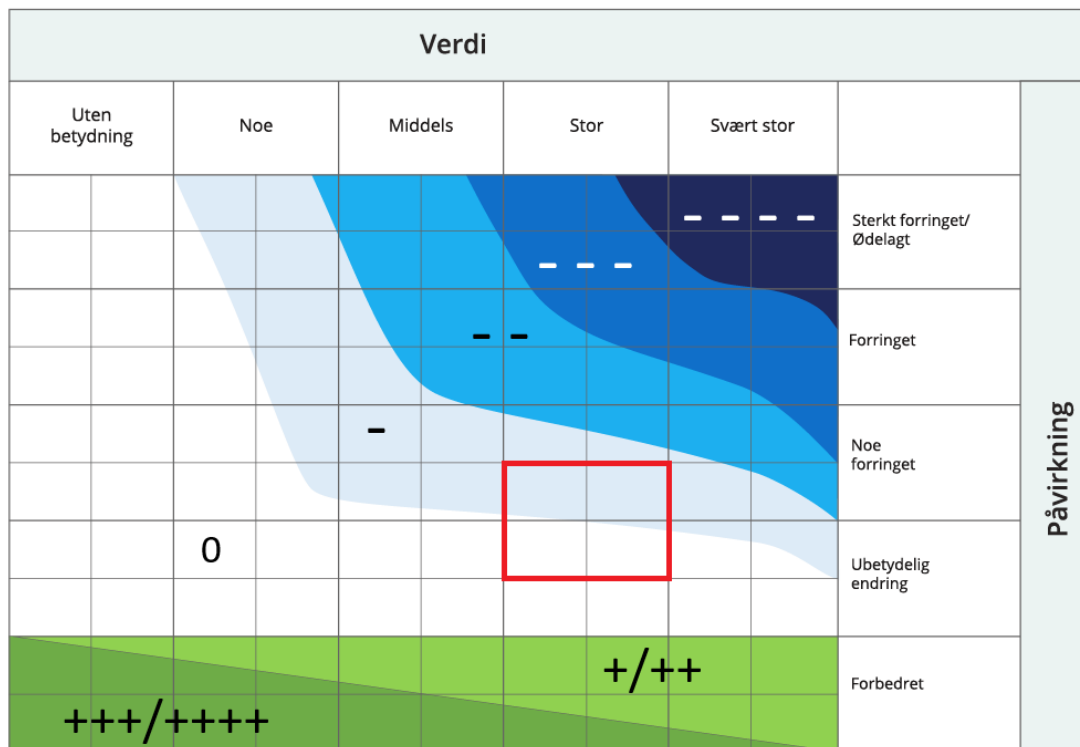
Samlet konsekvens for landbruk

Med utgangspunkt i landbrukets verdi og tiltakets påvirkning vurderer vi konsekvensen for landbruk ved ferdig veg som **ubetydelig eller noe negativ konsekvens (0/-)**.

Konsekvensen for landbruk i anleggsperioden vurderes til **noe negativ konsekvens (-)**.

Konsekvensen knytter seg hovedsakelig til:

- permanent tap av fulldyrket jord
- mulig svekket driftsgrunnlag for berørte bruk
- driftsmessige ulemper i anleggsperioden

Figur 3 - Rød figur angir konsekvens av tiltaket

4. Avbøtende tiltak

Selv om konsekvensene av tiltaket er små, bør det vurderes tiltak for å redusere ulempene ytterligere, samt å differensiere tiltakene lokalt da inngrepene kan variere i omfang. For å redusere negative konsekvenser foreslås det at bestemmelsene inneholder følgende føringer:

- Det skal utarbeides matjordplan i byggeplanfasen for å sikre at jordressursen blir ivarettatt og utnyttet best mulig.
- Matjord som fjernes når veganlegget etableres skal brukes som topplag på dyrka mark.
- Jordpakking må unngås.
- Lagring av matjord skal skje separat og i ranker, og ulike jordkvaliteter skal ikke blandes pga. risiko for oppblomstring av ugras.
- Utlegging av matjord skal skje når jorda er tilstrekkelig tørr og faren for jordpakking er liten.

Med gjennomføring av avbøtende tiltak reduseres konsekvensene, men tiltaket vil fortsatt medføre varig tap av jordbruksareal, med mindre det er mulig å utvide produksjonsarealet innenfor hver eiendom/teig, eller ta i bruk arealer under gjengroing.

5. Samlet vurdering og konklusjon

Planlagt vegtiltak vil medføre noe tap av fulldyrket jord og driftsulemper for aktiv landbruksdrift. Selv om arealbeslaget isolert sett er begrenset, er sumvirkningen ikke ubetydelig, særlig i anleggsfasen.

Tiltaket vurderes samlet å ha **ingen til middels negativ konsekvens for landbruk**, og er delvis i konflikt med jordvernhensyn. Avbøtende tiltak er nødvendig for å redusere negative virkninger, men kan ikke fullt ut kompensere for permanent arealtap.

Referanser:

Natur og Samfunn AS, 2026: FV890 – Fagrapport naturmangfold

Vianova Trondheim AS, 2026: Rådgiver for planprosessen

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO): Kilden kartløsning

Asplan Viak, oktober 2023: Konsekvensutredning landbruk for Polmak tollstasjon

Deanu gielda/Tana kommune: Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2035

Statsforvalteren i Troms og Finnmark: Matjordsprogram for Troms og Finnmark 2019-2022

Agri Analyse, rapport 3-2025: Finnmark – Status og tiltak

Referat fra Teams-møte med Deanu gieldda/Tana kommunes landbruksavdeling 06.03.2026

Statens vegvesen V712 Konsekvensanalyser (høringsutkast 2025)